Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MICHAL BOBEK
prednesené 28. júla 2016 [1]

Vec C-289/15

Grundza

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Krajský súd v Prešove (Slovensko)]

„Súdna spolupráca v trestných veciach — Rámcové rozhodnutie 2008/909/SVV — Odsúdenie štátneho príslušníka vykonávajúceho štátu v štáte pôvodu za marenie výkonu úradného rozhodnutia — Podmienka obojstrannej trestnosti“

I – **Úvod**

1. Pán Grundza je slovenským štátnym príslušníkom. Bol zastavený na území mesta Praha, keď viedol motorové vozidlo v rozpore so skorším rozhodnutím českého správneho orgánu, ktorým mu bol uložený zákaz viesť motorové vozidlá. Následne ho český súd odsúdil na trest odňatia slobody v dĺžke pätnástich mesiacov okrem iného za „marenie výkonu úradného rozhodnutia“.

2. Na základe rámcového rozhodnutia 2008/909 [2] príslušný český justičný orgán požiadal o uznanie rozsudku vydaného proti pánovi Grundzovi a výkon trestu na Slovensku. Slovenský súd, ktorému bola predložená táto žiadosť, však má pochybnosti o tom, či je v prejednávanom prípade splnená podmienka obojstrannej trestnosti, keďže rozhodnutie, ktorého výkon bol zmarený, nevydal slovenský orgán, ale český orgán.

3. Súdny dvor má v prejednávanej veci podať výklad podmienky obojstrannej trestnosti v kontexte článku 7 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2008/909. Aké okolnosti sú relevantné a s akou mierou abstraktnosti treba tieto okolnosti posúdiť, aby bola splnená podmienka obojstrannej trestnosti?

II – **Právny rámec**

A – *Právo EÚ*

4. Podľa článku 3 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2008/909 je jeho účelom „vytvoriť pravidlá, podľa ktorých členský štát s cieľom uľahčenia sociálnej nápravy odsúdenej osoby uzná rozsudok a vykoná trest“.

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Rámcové rozhodnutie Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 327, 2008, s. 27).

5. Článok 7 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2008/909 obsahuje zoznam tridsiatich dvoch trestných činov, v prípade ktorých sa na účely uznania rozsudku alebo vykonania trestu neskúma podmienka obojstrannej trestnosti.

6. Článok 7 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2008/909 stanovuje, že „v prípade trestných činov neuvedených v odseku 1 môže vykonávajúci štát uznať rozsudok a vykonať trest s podmienkou, že súvisia so skutkami, ktoré sú podľa práva vykonávajúceho štátu tiež trestnými činmi, bez ohľadu na znaky trestného činu alebo spôsob opisu“.

7. Článok 9 rámcového rozhodnutia 2008/909 obsahuje zoznam dôvodov odmietnutia uznania rozsudku alebo výkonu trestu. V prejednávanom prípade je relevantný dôvod uvedený v písmene d), podľa ktorého môže príslušný orgán vykonávajúceho štátu odmietnuť uznanie rozsudku a vykonanie trestu, ak „v prípade uvedenom v článku 7 ods. 3… sa rozsudok týka skutkov, ktoré by podľa práva vykonávajúceho štátu nepredstavovali trestný čin. Vo vzťahu k daniam alebo poplatkom, clám a mene sa však vykonanie rozsudku nemôže odmietnuť z toho dôvodu, že právo vykonávajúceho štátu neupravuje rovnaký typ daní alebo ciel ani neobsahuje rovnaké ustanovenia týkajúce sa daní, poplatkov, ciel alebo meny ako právo štátu pôvodu“.

B – *Vnútroštátne právo*

8. Slovenská republika prebrala rámcové rozhodnutie 2008/909 zákonom č. 549/2011 o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii. Pri prebratí článku 7 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2008/909 sa Slovenská republika rozhodla ponechať v platnosti podmienku obojstrannej trestnosti v prípade trestných činov, na ktoré sa vzťahuje uvedené ustanovenie.

9. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 549/2011 rozhodnutie možno v zásade v Slovenskej republike uznať a vykonať, ak skutok, pre ktorý bolo rozhodnutie vydané, je trestným činom aj podľa právneho poriadku Slovenskej republiky. Podľa § 16 ods. 1 písm. b) zákona č. 549/2011 „súd rozhodne o odmietnutí uznania a výkonu rozhodnutia, ak… skutok, pre ktorý bolo vydané rozhodnutie, nie je trestným činom podľa právneho poriadku Slovenskej republiky…“.

10. Marenie výkonu úradného rozhodnutia je trestným činom tak podľa slovenského, ako aj podľa českého práva. Definícia tohto trestného činu je v oboch právnych poriadkoch takmer totožná.

11. V zmysle § 337 ods. 1 písm. a) českého trestního zákoníka (zákon č. 40/2009 Sb.), „kto marí alebo podstatne sťažuje výkon rozhodnutia súdu alebo iného orgánu verejnej moci tým, že… vykonáva činnosť, ktorá mu bola takýmto rozhodnutím zakázaná alebo pre ktorú mu bolo odňaté príslušné oprávnenie podľa iného právneho predpisu alebo pre ktorú takéto oprávnenie stratil,… potrestá sa odňatím slobody až na dva roky“.

12. Podľa § 348 ods. 1 písm. d) slovenského Trestného zákona (zákon č. 300/2005 Z. z.), „kto marí alebo podstatne sťažuje výkon rozhodnutia súdu alebo iného orgánu verejnej moci tým, že… vykonáva činnosť, na ktorú sa vzťahuje rozhodnutie súdu alebo iného štátneho orgánu o zákaze činnosti,… potrestá sa odňatím slobody až na dva roky“.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „NS“) už skúmal podmienku obojstrannej trestnosti v dvoch rozhodnutiach, pričom obe z nich sú spomenuté v návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Obe tieto rozhodnutia sa týkali odovzdania odsúdených osôb a uplatnenia podmienky obojstrannej trestnosti za skutkovo podobných okolností – na Slovensku sa mal vykonať trest za trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia uložený v Českej republike. Tieto rozhodnutia však neboli vydané v osobitnom kontexte rámcového rozhodnutia 2008/909, ale na základe predchádzajúcej právnej úpravy, ktorá platila v tom čase.

14. V roku 2010 NS rozhodol, že v prípade trestného činu, o ktorý išlo v predmetnej veci, teda marenia výkonu úradného rozhodnutia, podmienka obojstrannej trestnosti nebola naplnená. Dôvodom bolo takzvané skúmanie obojstrannej trestnosti *in concreto*, na základe ktorého NS dospel k záveru, že nebol naplnený jeden zo znakov skutkovej podstaty trestného činu podľa právneho poriadku Slovenskej republiky – české rozhodnutie, ktoré sa malo uznať, sa netýkalo rozhodnutia slovenského orgánu. [3]

15. Neskôr však NS zaujal odlišný prístup. V inej veci dospel k záveru, že podmienka obojstrannej trestnosti pri posudzovaní *in concreto* bola v prípade trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia v skutočnosti splnená. NS konštatoval, že chránený záujem Českej republiky dotknutý marením úradného českého rozhodnutia sa musí posudzovať analogicky, ako keby išlo o záujem Slovenskej republiky. Inak povedané, skutočnosť, že trestný čin sa netýkal úradného rozhodnutia slovenského orgánu, ale úradného rozhodnutia českého orgánu, nebránila záveru, že podmienka obojstrannej trestnosti bola splnená. [4]

III – **Skutkový stav, konanie vo veci samej a prejudiciálna otázka**

16. Dňa 12. februára 2014 Magistrát města Přerov (Česká republika) uložil pánovi Grundzovi zákaz viesť motorové vozidlá. Dňa 9. marca 2014 sa pán Grundza v Českej republike dopustil krádeže. Dňa 9. augusta 2014 bol pán Grundza zastavený v Prahe, keď viedol motorové vozidlo. Dňa 28. augusta 2014 bol uznaný za vinného zo spáchania trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia. Napokon mu bol 3. októbra 2014 uložený súhrnný [5] trest odňatia slobody na pätnásť mesiacov za krádež a marenie výkonu úradného rozhodnutia.

17. Následne príslušný český justičný orgán požiadal podľa rámcového rozhodnutia 2008/909 o uznanie právoplatného rozsudku vydaného proti pánovi Grundzovi a o výkon trestu na Slovensku.

18. Vnútroštátny súd, ktorý preskúmal túto žiadosť, má vzhľadom na už citovanú nejednotnú judikatúru slovenského Najvyššieho súdu týkajúcu sa posudzovania obojstrannej trestnosti pochybnosti o tom, či je podmienka obojstrannej trestnosti v prejednávanej veci splnená, keďže rozhodnutie, ktorého výkon bol zmarený, vydal český orgán.

19. Za týchto okolností Krajský súd v Prešove prerušil konanie a položil Súdnemu dvoru túto otázku:

„Majú sa článok 7 ods. 3 a článok 9 ods. 1 písm. d) rámcového rozhodnutia [2008/909] vykladať v tom zmysle, že podmienka obojstrannej trestnosti je splnená iba vtedy, ak skutok, pre ktorý bolo vydané rozhodnutie, ktoré sa má uznať, je pri jeho konkrétnom posúdení (*in concreto*) trestným činom aj podľa práva vykonávajúceho štátu (bez ohľadu na jeho znaky alebo spôsob opisu), alebo pre splnenie tejto podmienky postačí, že takýto skutok je vo všeobecnosti (*in abstracto*) trestný aj podľa práva vykonávajúceho štátu?“

20. Písomné pripomienky predložili rakúska, česká, slovenská a švédska vláda, ako aj Komisia. Česká a slovenská vláda, ako aj Komisia predniesli ústne pripomienky na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 25. mája 2016.

3 — Rozsudok NS z 26. januára 2010, sp. zn. 2 Urto 1/2011, uverejnený v *Zbierke stanovísk NS a súdov SR* pod číslom 2/2011, č. 17, s. 9, dostupný na http://www.supcourt.gov.sk/data/files/88_stanoviska_rozhodnutia_2_2011.pdf.

4 — Uznesenie NS z 5. septembra 2012, sp. zn. 3 Urto 1/2012, dostupné na http://www.supcourt.gov.sk/data/att/23S02_subor.pdf.

5 — Podľa českého práva súd pri ukladaní „souhrnného trestu“ uloží trest za dva alebo viac trestných činov, ktoré spáchal ten istý páchateľ, jedným rozsudkom. Súd zruší výrok jedného alebo viacerých skorších rozhodnutí o treste a následne v istom zmysle „zlúči“ jeden alebo viaceré tresty, ktoré už boli uložené, do jedného nového trestu.

IV – **Posúdenie**

A – *Úvod: Poznámka o terminológii*

21. Všetky členské štáty, ktoré predložili pripomienky, ako aj Komisia sa zhodujú na tom, že podmienka obojstrannej trestnosti je v prejednávanom prípade splnená. K takému záveru však dospeli na základe odlišných úvah.

22. Otázka, ktorú položil vnútroštátny súd, vychádza z terminologického rozlíšenia medzi posúdením podmienky obojstrannej trestnosti *in abstracto* a *in concreto*.

23. Táto terminológia sa často používa v trestnoprávnej náuke. Konkrétny a presný obsah týchto pojmov (*in concreto* a *in abstracto*) však nie je až taký jasný. Zdá sa, že rôzni autori ho chápu odlišne. [6]

24. Pri hľadaní spoločného menovateľa v rámci jednotlivých definícií by sa dalo povedať, že posúdenie obojstrannej trestnosti *in abstracto* si vyžaduje preskúmať otázku, či by konanie a skutky, ktorých sa týka rozsudok štátu pôvodu, boli trestným činom, ak by boli spáchané na území vykonávajúceho štátu.

25. Posúdenie obojstrannej trestnosti *in concreto* si zrejme vyžaduje oveľa viac, vrátane splnenia iných podmienok trestnej zodpovednosti vymedzených predpismi vykonávajúceho štátu, ako je vek alebo duševný stav obvineného, alebo zohľadnenie ďalších skutkových okolností, za ktorých bol skutok spáchaný.

26. Písomné pripomienky, ako aj diskusia, ktorá sa rozvinula na pojednávaní, svedčia o tom, že medzi členskými štátmi existujú značné rozdiely, pokiaľ ide o presný význam pojmov *in concreto* a *in abstracto* v kontexte obojstrannej trestnosti.

27. Z tejto diskusie tiež vyplynulo, že medzi posudzovaním obojstrannej trestnosti *in abstracto* a *in concreto* nie je jednoznačná hranica, ale skôr plynulý prechod. Rozlišovanie týchto dvoch typov posudzovania je založené na zvolenej miere abstraktnosti pri skúmaní obojstrannej trestnosti. Možno povedať, že pri najvyššej miere abstraktnosti sa dôraz kladie na samotný rozpor skutku s morálnymi pravidlami – určitý skutok sa považuje za trestný v oboch právnych poriadkoch. Pri nižšej miere abstraktnosti sa hľadajú základné znaky skutkovej podstaty trestného činu. Pri ešte nižšej miere abstraktnosti možno skúmať všetky ostatné konkrétne prvky trestnej zodpovednosti, ako je napríklad otázka veku alebo (ne)existencia mimoriadnych okolností, ale tiež prísnosť sankcií. Pri najnižšej miere abstraktnosti (alebo skôr pri najvyššej miere konkretizácie) sú relevantné aj všetky jednotlivé faktické okolnosti skutku. V takom prípade sa v skutočnosti vyžaduje, aby skutok a jeho právne posúdenie boli podľa oboch príslušných právnych poriadkov prakticky totožné.

6 — Pozri napríklad PLACHTA, M.: The Role of Double Criminality in International Cooperation in Penal Matters. In: JAREBORG, N. (ed.): *Double Criminality*: *Studies in International Criminal Law*. Kriminalistik Institut, 1989, s. 105; VAN BALLEGOOIJ, W.: *The Nature of Mutual Recognition in European Law: Re-examining the Notion form an Individual Rights Perspective with a View to Its Further Development in the Criminal Justice Area*. Intersentia, 2015, s. 127; FLORE, D.: Reconnaissance mutuelle, double incrimination et territorialité. In: *La reconnaissance mutuelle des décisions judiciaires pénales dans l'Union européenne*. Éditions de l'Université de Bruxelles, 2001, s. 69 a 70; KEIJZER, N.: The Double Criminality Requirement. In: BLEKXTOON, R. et al. (ed.): *Handbook on the European Arrest Warrant*. T. M. C. Asser Press, 2005, s. 137; CAHIN, G.: La double incrimination dans le droit de l'extradition. In: *RGDIP*, 2013, č. 3, s. 586, a CAMERON, I.: Double criminality under pressure. In: *Festskrift till Per Ole Träskman*. Norstedts Juridik AB, 2011, s. 124.

28. Ako potom možno vymedziť hranicu medzi posúdením *in abstracto* a *in concreto*? Zastávam podobný názor, aký vyjadrila Komisia na pojednávaní, teda že diskusia o týchto pojmoch a ich konkrétnom obsahu zrejme nemá veľký význam na účely poskytnutia užitočnej odpovede vnútroštátnemu súdu v prejednávanej veci. Okrem toho vzhľadom na rozdielne názory členských štátov, ktoré vstúpili do konania, na otázku, ako presne sa majú vymedziť pojmy *in abstracto* a *in concreto*, by mohlo byť terminologické „nálepkovanie“ potenciálne zavádzajúce, keďže vedie k odlišnému chápaniu.

29. Z týchto dôvodov sa v týchto návrhoch nezameriam na pojmy, ale vykonám funkčnú analýzu. Odpoveď na otázku vnútroštátneho súdu, ktorú navrhnem, bude založená na uplatňovaní podmienky obojstrannej trestnosti v kontexte systému justičnej spolupráce v trestných veciach v rámci EÚ, a to najmä na základe rámcového rozhodnutia 2008/909.

30. Domnievam sa však, že ešte pred touto funkčnou analýzou je užitočné pozrieť sa v krátkosti na vývoj pojmu obojstranná trestnosť v kontexte medzinárodného a európskeho práva. Tento vývoj presnejšie vymedzí chápanie cieľov, ktoré malo rámcové rozhodnutie 2008/909 dosiahnuť.

B – *Vývoj podmienky obojstrannej trestnosti*

31. Požiadavka obojstrannej trestnosti vo všeobecnosti podmieňuje výkon jurisdikcie štátu mimo jeho územia tým, že predmetné konanie je trestné tak podľa práva, ktoré sa uplatňuje v mieste spáchania skutku, ako aj podľa práva štátu, ktorý zaň ukladá trest.[7] Táto požiadavka je spojená so zásadou legality a konkrétnejšie so zásadou predvídateľnosti sankcií (*nulla poena sine lege*).

32. Obojstranná trestnosť je tradičnou podmienkou extradície. Hoci v nástrojoch medzinárodného práva môžu byť vymenované konkrétne trestné činy, ktoré podliehajú extradícii, extradícia často závisí od dodatočnej požiadavky, aby sa predmetný skutok považoval za trestný čin v právnych poriadkoch oboch dotknutých štátov.[8]

33. Požiadavka obojstrannej trestnosti je zahrnutá v zásadách zvrchovanosti, vzájomnosti a nezasahovania, ktoré tvoria základné prvky medzištátnej spolupráce zakotvenej v nástrojoch medzinárodného práva verejného. Cieľom tejto spolupráce je v podstate zabrániť zasahovaniu do vnútorných vecí dotknutých štátov.[9]

34. Naproti tomu systém justičnej spolupráce v trestných veciach v rámci EÚ vychádza v prvom rade zo zásady vzájomného uznávania.[10] V rámci tohto systému sú právne poriadky jednotlivých členských štátov navzájom otvorené na základe posilnenej vzájomnej dôvery v systémy trestného súdnictva týchto štátov.

35. Z praktickejšieho hľadiska to znamená, že keď bolo súdne rozhodnutie vydané v jednom členskom štáte, „uzná a vykoná sa v iných členských štátoch čo najrýchlejšie a s čo najmenšími prekážkami, ako keby išlo o vnútroštátne rozhodnutie“[11].

36. Zásada vzájomného uznávania viedla okrem iného k vytvoreniu zoznamu trestných činov, v prípade ktorých je skúmanie podmienky obojstrannej trestnosti zrušené, a preto sa *nevykoná*.

7 — CAMERON, I.: Double criminality under pressure. In: *Festskrift till Per Ole Träskman*. Norstedts Juridik AB, 2011, s. 122 a 123.

8 — THOUVENIN, J.-M.: L'extradition. In ASCENSIO, H., DECAUX, E., PELLET, A.: *Droit international pénal*. Druhé, prepracované vydanie. Paris: Pedone, 2012, s. 1123 a 1124.

9 — DAILLIER, P., PELLET, A.: *Droit international public*. 7. vyd. Paris: LGDJ, 2008, s. 515, bod 337.

10 — Odôvodnenie 1 rámcového rozhodnutia 2008/909. Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Ogňanov (C-554/14, EU:C:2016:319, bod 13).

11 — PLACHTA, M.: Cooperation in Criminal Matters in Europe. In: BASSIOUNI, M.: *International Criminal Law*. 3. vyd. Zv. II. *Multilateral and Bilateral Enforcement Mechanisms*. Martinus Nijhoff, 2008, s. 458. Pozri tiež odôvodnenie 5 rámcového rozhodnutia 2008/909.

37. Tento – hoci len čiastočný – odklon od požiadavky obojstrannej trestnosti predstavuje kvalitatívny posun od praxe založenej na nástrojoch medzinárodného práva verejného. Tento odklon bol po prvý raz zavedený rámcovým rozhodnutím Rady 2002/584 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi [12] a odvtedy bol rozšírený do viacerých iných aktov práva EÚ [13], vrátane rámcového rozhodnutia 2008/909.

38. Rámcovým rozhodnutím 2002/584 bol nahradený mnohostranný systém extradície, ktorý predtým existoval medzi členskými štátmi. [14] V tom istom zmysle rámcové rozhodnutie 2008/909 nahradilo viaceré nástroje medzinárodného práva s cieľom zvýšiť úroveň spolupráce medzi členskými štátmi.

39. Nástrojmi medzinárodného práva, ktoré predchádzali rámcovému rozhodnutiu 2008/909, boli Dohovor o odovzdávaní odsúdených osôb, Dohovor medzi členskými štátmi Európskych spoločenstiev o výkone cudzích trestov a Európsky dohovor o medzinárodnej platnosti trestných rozsudkov. [15] Všetky tieto nástroje obsahovali ustanovenia o obojstrannej trestnosti. [16]

40. Pri posudzovaní funkcie podmienky obojstrannej trestnosti v rámcovom rozhodnutí 2008/909 je dôležité mať na zreteli tento historický vývoj. Uplatnenie tohto pravidla podľa rámcového rozhodnutia 2 008/909 by nemalo spôsobovať obmedzenejšie alebo zložitejšie vzťahy medzi členskými štátmi v porovnaní so skorším menej integrovaným systémom založeným na spomenutých nástrojoch medzinárodného práva.

C – *Uplatňovanie podmienky obojstrannej trestnosti v kontexte rámcového rozhodnutia 2008/909*

41. Vnútroštátny súd sa svojou prejudiciálnou otázkou v podstate pýta, aká je správna miera abstraktnosti alebo zovšeobecnenia pri posudzovaní trestného činu na účely preskúmania podmienky obojstrannej trestnosti podľa rámcového rozhodnutia 2008/909. Konkrétnym cieľom tejto otázky je zistiť, či sa článok 7 ods. 3 a článok 9 ods. 1 písm. d) rámcového rozhodnutia majú vykladať v tom zmysle, že podmienka obojstrannej trestnosti je splnená, keď

a) sa žiada o uznanie rozsudku a výkon trestu v súvislosti so skutkami, ktoré boli v štáte pôvodu kvalifikované ako trestný čin „marenia výkonu úradného rozhodnutia“, a

b) trestný čin s podobným opisom existuje aj v právnom poriadku vykonávajúceho štátu, ale

12 — Rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34), zmenené a doplnené rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 (Ú. v. EÚ L 81, 2009, s. 24). Pokiaľ ide o platnosť rámcového rozhodnutia 2002/584 v rozsahu, v akom ruší skúmanie obojstrannej trestnosti trestných činov vymenovaných v podobnom ustanovení, ako je článok 7 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2008/909, pozri rozsudok z 3. mája 2007, Advocaten voor de Wereld (C-303/05, EU:C:2007:261, body 48 až 61).

13 — Článok 3 ods. 2 rámcového rozhodnutia Rady 2003/577/SVV z 22. júla 2003 o vykonaní príkazu na zaistenie majetku alebo dôkazov v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 196, 2003, s. 45; Mim. vyd. 19/006, s. 185), článok 6 ods. 1 rámcového rozhodnutia Rady 2006/783/SVV zo 6. októbra 2006 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na príkazy na konfiškáciu (Ú. v. EÚ L 328, 2006, s. 59), článok 5 ods. 1 rámcového rozhodnutia Rady 2005/214/SVV z 24. februára 2005 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na peňažné sankcie (Ú. v. EÚ L 76, 2005, s. 16), článok 10 ods. 1 rámcového rozhodnutia Rady 2008/947/SVV z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky a probačné rozhodnutia na účely dohľadu nad probačnými opatreniami a alternatívnymi sankciami (Ú. v. EÚ L 337, 2008, s. 102) a článok 14 ods. 1 rámcového rozhodnutia Rady 2009/829/SVV z 23. októbra 2009 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozhodnutia o opatreniach dohľadu ako alternatíve väzby medzi členskými štátmi Európskej únie (Ú. v. EÚ L 294, 2009, s. 20).

14 — Pozri rozsudky z 28. augusta 2015, Minister for Justice and Equality (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, body 27 a 28 a citovanú judikatúru), a zo 6. októbra 2009, Wolzenburg (C-123/08, EU:C:2009:616, bod 59 a citovanú judikatúru).

15 — Pozri článok 26 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2008/909.

16 — Článok 3 ods. 1 písm. e) Dohovoru o odovzdávaní odsúdených osôb z 21. marca 1983, ETS č. 112; článok 5 prvý odsek písm. b) Dohovoru medzi členskými štátmi Európskych spoločenstiev o výkone cudzích trestov z 13. novembra 1991, a článok 4 ods. 1 Európskeho dohovoru o medzinárodnej platnosti trestných rozsudkov z 28. mája 1970, ETS č. 70.

c) právna úprava alebo skôr judikatúra vykonávajúceho štátu podľa všetkého podmieňuje existenciu takého trestného činu tým, že musí ísť o úradné rozhodnutie, ktoré vydal jeden z orgánov vykonávajúceho štátu.

42. Hneď na začiatku treba pripomenúť, že uplatnenie rámcového rozhodnutia 2008/909 a preskúmanie obojstrannej trestnosti závisí od toho, či je príslušný trestný čin uvedený v zozname, ktorý sa nachádza v článku 7 ods. 1 V prípade trestných činov, ktoré sú v ňom uvedené, súdy vykonávajúceho štátu pri rozhodovaní o uznaní rozsudku a výkone trestu uloženého v štáte pôvodu v zásade [17] nesmú skúmať, či je splnená podmienka obojstrannej trestnosti.

43. Trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia nie je uvedený v tomto zozname.

44. Ak trestný čin nie je uvedený v článku 7 ods. 1, možno preskúmať obojstrannú trestnosť. Členský štát v prípade takých trestných činov môže, no nemusí, skúmať obojstrannú trestnosť. Členské štáty sa preto môžu rozhodnúť, či uplatnia podmienku obojstrannej trestnosti na trestné činy, ktoré nie sú uvedené v článku 7 ods. 1.

45. Slovenská republika využila túto možnosť. Slovenské súdy teda pri rozhodovaní o žiadostiach o odovzdanie osôb odsúdených v iných členských štátoch musia preskúmať túto podmienku.

46. Za týchto okolností s cieľom poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočné usmernenia týkajúce sa kritéria uplatniteľného na posúdenie obojstrannej trestnosti najprv posúdim relevantné okolnosti, ktoré treba vziať do úvahy pri tomto posúdení (časť 1), a následne sa budem venovať konkrétnej otázke chráneného štátneho záujmu, ktorá vzniká v prejednávanej veci (časť 2).

1. Okolnosti relevantné pre posúdenie obojstrannej trestnosti

47. Článok 7 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2008/909 vymedzuje rozsah posudzovania obojstrannej trestnosti tak, že vyžaduje, aby príslušný orgán preskúmal, či sú predmetné *skutky* podľa práva vykonávajúceho štátu tiež *trestnými činmi, bez ohľadu na znaky trestného činu alebo spôsob opisu.*

48. Treba poukázať na dve skutočnosti. Po prvé, keďže článok 7 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2008/909 zdôrazňuje, že k *znakom* trestného činu treba pristupovať flexibilne, vyjadruje, že všetky znaky trestného činu vymedzené právnym poriadkom členského štátu pôvodu a právnym poriadkom vykonávajúceho členského štátu sa nemusia presne zhodovať.

49. Po druhé, keďže článok 7 ods. 3 rámcového rozhodnutia kladie dôraz na flexibilitu, pokiaľ ide o *opis* trestného činu, rovnako vyjadruje, že označenie alebo taxonómia trestného činu v členskom štáte pôvodu a vo vykonávajúcom členskom štáte sa nemusia presne zhodovať.

50. Naopak, to, čo článok 7 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2008/909 zdôrazňuje ako relevantné a tiež rozhodujúce, je zhoda medzi základnými *skutkovými* okolnosťami trestného činu vyjadrenými v rozsudku štátu pôvodu na jednej strane a vymedzením trestného činu v právnom poriadku vykonávajúceho štátu na druhej strane.

51. Posúdenie obojstrannej trestnosti si teda vyžaduje v podstate dva úkony: 1 *delokalizáciu*, pri ktorej sa vezmú základné znaky skutku spáchaného v štáte pôvodu, pričom tento skutok sa posudzuje, ako keby k nemu došlo vo vykonávajúcom štáte, a 2. *subsumpciu* týchto základných skutkových okolností pod ktorýkoľvek zodpovedajúci trestný čin vymedzený právnym poriadkom vykonávajúceho štátu.

17 — Pokiaľ daný členský štát neurobil opačné vyhlásenie na základe článku 7 ods. 4 rámcového rozhodnutia 2008/909.

52. Inak povedané, justičný orgán vykonávajúceho štátu si pri procese takého „prenesenia“ musí položiť tieto otázky: možno jeden alebo viac skutkov, na základe ktorých bol vydaný rozsudok v štáte pôvodu, subsumovať pod niektorý trestný čin upravený trestným právom vykonávajúceho štátu? Považoval by sa taký skutok sám osebe za trestný čin, ak by bol spáchaný na území vykonávajúceho štátu?

53. Zastávam názor, že pri zodpovedaní týchto otázok a vymedzení jedného alebo viacerých relevantných skutkov, ktoré treba „preniesť“, by sa tieto otázky mali posudzovať s pomerne vysokou mierou abstraktnosti. Musí existovať zhoda medzi základnými *skutkovými okolnosťami*, ktoré justičné orgány štátu pôvodu považovali za relevantné pre odsúdenie páchateľa v trestnom konaní, a *znakmi* trestného činu opísanými v trestnom práve vykonávajúceho štátu.

54. Naopak zo znenia článku 7 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2008/909 („bez ohľadu na znaky trestného činu alebo spôsob opisu“) vyplýva, že zhoda nemusí existovať medzi príslušnými normatívnymi definíciami trestného činu v právnom poriadku štátu pôvodu a v právnom poriadku vykonávajúceho štátu. [18]

55. Je pravda, že v určitých prípadoch bude celkom ľahké nájsť zhodu už na normatívnej úrovni. Zdá sa, že v prejednávanej veci ide o taký prípad. Trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia je v českom trestnom zákonníku a slovenskom trestnom zákone vymedzený takmer zhodne. V iných prípadoch však môže byť trestný čin vymedzený vo vykonávajúcom štáte trochu odlišne od trestného činu v štáte pôvodu. Znaky oboch trestných činov nemusia byť úplne rovnaké. Tiež sa môže stať, že znaky budú dosť podobné, ale trestné činy môžu byť v príslušných právnych poriadkoch označené odlišne. Okrem toho definícia „východiskového“ trestného činu v trestných zákonoch môže byť dosť reštriktívna a môže byť súčasťou širšej kategórie trestných činov, ktoré treba na účely posúdenia obojstrannej trestnosti vykladať vo vzájomnej súvislosti.

56. Ako som však už zdôraznil, je celkom zrejmé, že zamýšľané „prenesenie“ trestného činu zo štátu pôvodu do vykonávajúceho štátu má byť „diagonálne“ (keďže základné skutkové okolnosti zo štátu pôvodu sa subsumujú pod právne predpisy vykonávajúceho štátu), a nie „horizontálne“ (v takom prípade by musela existovať zhoda medzi normatívnymi definíciami trestného činu v oboch štátoch).

57. Aby som uviedol konkrétnejší príklad, v prejednávanom prípade pána Grundzu sa má „preniesť“ základný opis skutku, ktorý možno jednoducho vyjadriť takto: skutok, ktorý spočíva v tom, že osoba vedie motorové vozidlo aj napriek existencii úradného rozhodnutia, ktoré jej zakazuje také konanie.

58. Ďalej si treba položiť otázku, či by bol taký skutok trestný aj podľa predpisov vykonávajúceho štátu, ak by bol spáchaný na jeho území. V kontexte slovenskej právnej úpravy sa zdá, že odpoveď na túto otázku je kladná.

59. Delokalizácia a subsumpcia však môžu vo všeobecnosť ísť ešte ďalej a dokonca predstavovať zmeny taxonómie trestného činu podľa predpisov vykonávajúceho štátu. Príklad, ktorý uviedla česká vláda na pojednávaní, je v tomto smere užitočnou ilustráciou. Týka sa trestného činu „vedenie motorového vozidla bez vodičského oprávnenia“ v nemeckom trestnom zákone. [19] Zdá sa, že podľa nemeckého trestného práva by skutok, ktorý spáchal pán Grundza, potenciálne nebol kvalifikovaný ako „marenie výkonu úradného rozhodnutia“, ale ako „vedenie motorového vozidla bez vodičského oprávnenia“. Aj

18 — Ak sa vrátim k príkladu extradície, v kontexte ktorej z historického hľadiska vznikla podmienka obojstrannej trestnosti, môže byť relevantné, že Vzorová zmluva OSN o extradícii v článku 2 ods. 2 výslovne stanovuje, že „pri rozhodovaní o tom, či je určitý trestný čin trestným činom, za ktorý možno uložiť trest podľa právnych predpisov oboch zmluvných strán, nie je podstatné, či a) právne predpisy zmluvných strán zaraďujú konania alebo opomenutia, ktoré predstavujú trestný čin, do tej istej kategórie trestných činov alebo označujú trestný čin rovnakou terminológiou, b) podľa právnych predpisov zmluvných strán sa znaky trestného činu líšia, pričom sa vezmú do úvahy všetky konania alebo opomenutia uvedené žiadajúcim štátom“ – Vzorová zmluva o extradícii, A/RES/45/116, 14. decembra 1990.

19 — Pozri § 21 ods. 1 zákona o cestnej premávke (Straßenverkehrsgesetz – StVG, BGBl. 2003 I, s. 310, 919), ktorý upravuje trestný čin s názvom „Fahren ohne Fahrerlaubnis“ („vedenie motorového vozidla bez vodičského oprávnenia“): „1. Trestom odňatia slobody až na jeden rok alebo peňažným trestnom sa potrestá, kto (1) vedie motorové vozidlo, hoci nemá oprávnenie, ktoré je potrebné na tento účel, alebo má uložený zákaz viesť motorové vozidlo…“.

v takom prípade by však podmienka obojstrannej trestnosti podľa článku 7 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2008/909 podľa môjho názoru bola splnená. Znenie tohto ustanovenia výslovne predpokladá a dovoľuje zmeny trestnoprávnej taxonómie pri „prenesení“ trestných činov z jedného do druhého právneho poriadku.

60. Inak povedané, domnievam sa, že správny prístup k posúdeniu obojstrannej trestnosti podľa rámcového rozhodnutia 2008/909 spočíva na zovšeobecnení konania, ktoré súd štátu pôvodu posúdil a sankcionoval, pri vyššej miere abstraktnosti. Toto zovšeobecnenie si nevyhnutne vyžaduje určitú flexibilitu pri procese „prenesenia“, počas ktorého sa príslušný skutok posúdi z hľadiska rôznych dostupných definícií trestných činov vo vykonávajúcom štáte.

61. Okrem toho tvrdenie, že posúdenie obojstrannej trestnosti si vyžaduje značnú mieru abstraktnosti, potvrdzuje aj dosť obmedzený rozsah informácií, ktoré príslušné orgány štátu pôvodu poskytujú v štandardnom tlačive uvedenom v prílohe I rámcového rozhodnutia 2008/909.

62. Rozsah informácií, ktoré sa majú poskytnúť, závisí od toho, či sa žiadosť o uznanie rozsudku a výkon trestu týka trestných činov uvedených v článku 7 ods. 1 [písmeno h) body 1 a 2 prílohy I] alebo či sa táto žiadosť týka iných (neuvedených) trestných činov [písmeno h) body 1 a 3 prílohy I].

63. Aj v prípade neuvedených trestných činov, v súvislosti s ktorými možno skúmať obojstrannú trestnosť, sú však štandardné informácie, ktoré treba poskytnúť, dosť strohé. Ako švédska vláda poznamenala vo svojich písomných pripomienkach, taký obmedzený rozsah informácií by určite neumožnil úplnejšie posúdenie veci.

64. V konečnom dôsledku môžu v trestnoprávnej taxonómii existovať jednotlivé rozdiely, ale tieto špecifiká nie sú relevantné na účely posúdenia podmienky obojstrannej trestnosti. Rozhodujúce je, či by taký skutok v prípade, ak by bol spáchaný na území vykonávajúceho členského štátu, bol vo vykonávajúcom štáte sám osebe trestným činom.

65. Osobitne treba zdôrazniť slovné spojenie „sám osebe trestným činom“ na rozdiel od otázky, či by odsúdená osoba v prípade, ak by bola trestne stíhaná, bola tiež uznaná za vinnú a bol by jej uložený trest, pokiaľ by sa trestné konanie viedlo podľa predpisov vykonávajúceho štátu.

66. V tejto súvislosti poznamenávam, že cieľom rámcového rozhodnutia 2008/909 je uľahčiť sociálnu nápravu odsúdených osôb tým, že sa im umožní vykonať trest v inom členskom štáte.

67. To znamená, že cieľom je odovzdanie už odsúdených osôb a ich sociálna náprava. Určite ním nie je napadnúť konečné rozhodnutie alebo začať nové trestné konanie vo vykonávajúcom členskom štáte. Nie náhodou možno spoluprácu upravenú rámcovým rozhodnutím 2008/909 spustiť *až po* skončení konania a vydaní *konečného* rozsudku v štáte pôvodu.

68. V tomto kontexte treba podmienku obojstrannej trestnosti v zmysle článku 7 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2008/909 správne chápať ako rezervnú poistku, ktorú vykonávajúci členský štát môže použiť, ak chce odmietnuť vykonať trest za skutok, ktorý podľa jeho právneho poriadku sám osebe nie je trestným činom. Inak povedané, členský štát nemožno nútiť, aby uznal a vykonal trest za konanie, ktoré tento štát a jeho spoločnosť nepovažujú za také porušenie morálnych pravidiel, ktoré je trestným činom. [20]

20 — Zrejmým príkladom tejto kategórie sú skutky, ktoré možno považovať za trestné v jednom členskom štáte, ale ktoré sa vôbec nepovažujú za trestný čin v inom štáte, ako je eutanázia alebo popieranie holokaustu. To isté podľa môjho názoru platí v prípade skutkov, ktoré sú v jednom štáte kvalifikované ako trestné činy, ale v inom štáte sa považujú len za priestupky (teda sa nestíhajú v trestnom, ale len v správnom konaní).

2. Význam osobitného chráneného štátneho záujmu

69. Ako som už uviedol, posúdenie podmienky obojstrannej trestnosti v kontexte rámcového rozhodnutia 2008/909 si vyžaduje delokalizáciu skutkových okolností, ktorú treba vykonať s vysokou mierou abstraktnosti, a ich subsumpciu pod trestnoprávne predpisy vykonávajúceho štátu.

70. Je úplne logické, že toto „prenesenie“ sa vykoná aj s ohľadom na osobitný štátny záujem, ktorého sa trestný čin dotýka. Na účely vymedzenia skutku, ktorý treba „preniesť“, štátny záujem nemožno považovať za *konkrétny* vnútroštátny záujem *konkrétneho* štátu (teda štátu pôvodu), ale skôr za *nevymedzený* štátny záujem, ktorý sa posúdi spolu s inými základnými okolnosťami príslušného skutku podľa trestnoprávnych predpisov vykonávajúceho štátu.

71. Nepochybne možno uznať, že v osobitných a dosť neobvyklých prípadoch môžu existovať výnimky z bezvýhradného „prenesenia“ príslušných štátnych záujmov štátu pôvodu a vykonávajúceho štátu. V prípade drvivej väčšiny iných trestných činov, vrátane marenia výkonu úradného rozhodnutia, však systém vzájomného uznávania môže fungovať len vtedy, ak sa skutočne chráni záväznosť „úradného rozhodnutia“, a nie len „záväznosť rozhodnutí vydaných výlučne orgánmi členského štátu X“.

72. Toto chápanie významu článku 7 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2008/909 potvrdzujú aj ďalšie dve systematické tvrdenia.

73. Po prvé poznamenávam, že niektoré z trestných činov uvedených v článku 7 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2008/909 (v súvislosti s ktorými je podmienka obojstrannej trestnosti úplne zrušená) jednoznačne slúžia na ochranu konkrétneho štátneho záujmu, proti ktorému ich spáchanie smeruje. Ide napríklad o sabotáž, korupciu, falšovanie meny, uľahčenie neoprávneného prekročenia štátnej hranice a neoprávneného pobytu, falšovanie a pozmeňovanie verejných listín a obchodovanie s nimi alebo falšovanie a pozmeňovanie platobných prostriedkov.

74. Po druhé článok 9 ods. 1 písm. d) rámcového rozhodnutia 2008/909 upravuje možnosť odmietnuť uznanie rozsudku a vykonanie trestu, ak nie je splnená podmienka obojstrannej trestnosti. Toto ustanovenie však stanovuje, že „… vo vzťahu k daniam alebo poplatkom, clám a mene sa… vykonanie rozsudku nemôže odmietnuť z toho dôvodu, že právo vykonávajúceho štátu neupravuje rovnaký typ daní alebo ciel ani neobsahuje rovnaké ustanovenia týkajúce sa daní, poplatkov, ciel alebo meny ako právo štátu pôvodu“.

75. Obe tieto ustanovenia podľa môjho názoru potvrdzujú záver, že vzájomné uznávanie podľa rámcového rozhodnutia 2008/909 má vo všeobecnosti prekračovať konkrétne záujmy členských štátov. Nemá byť napokon práve to podstatou vzájomného uznávania a rešpektovania?

76. Vzhľadom na vyššie uvedené som dospel k záveru, že článok 7 ods. 3 a článok 9 ods. 1 písm. d) rámcového rozhodnutia 2008/909 sa majú vykladať v tom zmysle, že podmienka obojstrannej trestnosti je splnená, ak sa žiada o uznanie rozsudku a výkon trestu v súvislosti so skutkom, ktorý je v prípade opisu s pomerne vysokou mierou abstraktnosti sám osebe trestným činom podľa predpisov vykonávajúceho štátu, bez ohľadu na presnú zhodu medzi taxonómiou používanou na opis tohto trestného činu v právnom poriadku štátu pôvodu a v právnom poriadku vykonávajúceho štátu.

V – **Návrh**

77. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na otázku, ktorú mu položil Krajský súd v Prešove, takto:

Článok 7 ods. 3 a článok 9 ods. 1 písm. d) rámcového rozhodnutia Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii sa majú vykladať v tom zmysle, že podmienka obojstrannej trestnosti je splnená, ak sa žiada o uznanie rozsudku a výkon trestu v súvislosti so skutkom, ktorý je v prípade opisu s pomerne vysokou mierou abstraktnosti sám osebe trestným činom podľa predpisov vykonávajúceho štátu, bez ohľadu na presnú zhodu medzi taxonómiou používanou na opis tohto trestného činu v právnom poriadku štátu pôvodu a v právnom poriadku vykonávajúceho štátu.